

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Т. М. Білоусько, к. е. н., доцент; **К. В. Яковлева**, магістр
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»,
м. Полтава, Україна

Розвиток комунікаційної сфери не можливий без впровадження новітніх інформаційних технологій, тому фахівці державних органів виконавчої влади, так як і будь-яких закладів, організацій, установ чи підприємств мають розумітися на властивостях та закономірностях функціонування діловодства та документообігу. Також, володіти навичками автоматизованого створення, розповсюдження, зберігання та пошуку інформації; використання систем електронного документообігу та мереж електронного зв'язку, які дозволять оперативно вирішувати широкий спектр різноманітних завдань управлінської діяльності.

Основним пріоритетом в наданні адміністративних послуг державними органами в Україні є створення прозорого інформаційного суспільства, що спрямоване на потреби громадськості, а саме щоб кожна особа могла з легкістю мати доступ до такої інформації, яка б могла створюватися, використовуватися та обмінюватися нею. Вирішення проблем, вищезазначеного, дозволить підвищити якість діяльності органів державної влади. Враховуючи сучасну потребу громадськості у вирішенні державних питань, – позитивним є зворотній зв'язок державних органів з громадянами, що уможливить підвищити якість життя суспільства.

Процес запровадження інформаційних технологій в діловодстві органів державного управління дозволяє суттєво підвищити ефективність роботи, можливість скоротити часові витрати на розв'язання задач, пов'язаних з їх діяльністю.

Потреби оперативного одержання і обробки великих обсягів різнопланової інформації, колективної роботи з підготовки документів, створення і надання електронних адміністративних послуг визначають об'єктивну необхідність впровадження в управлінській діяльності державних органів комплексної автоматизації документальних процесів [1].

Основним механізмом організації взаємодії між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, громадянами і суб'єктами господарювання повинен бути електронний документообіг з використанням електронного цифрового підпису (ЕЦП) [2].

Також, в розрізі інформаційних технологій в державних органах виконавчої влади існує поняття електронного уряду, основною складовою якого є комплексне використання електронного документообігу та ЕЦП. Саме така складова документального забезпечення діяльності державного органу, яка забезпечує обіг електронних документів, є підґрунтям юридично значущої форми взаємодії держави з різними суб'єктами (рис. 1).

Рисунок 1 – Напрями взаємодії держави з суб'єктами [складено автором]

Електронний уряд (англ. e-Government) – це модель державного управління, яка заснована на використанні сучасних інформаційних та комунікаційних технологій з метою підвищення ефективності та прозорості влади, а також встановлення суспільного контролю над нею. Є однією із базових складових електронного урядування [3].

Замість електронного уряду доречніше говорити про державну мережеву інформаційну інфраструктуру, як інформаційно-комунікаційну систему, що забезпечує оптимальне, з погляду суспільства, функціонування всіх гілок і рівнів державної влади [4].

На даний момент існує концепція розвитку електронного урядування в Україні, за яким був створений єдиний веб-портал адміністративних послуг, завданням якого було підвищення ефективності державного управління у результаті спрощення управлінських процедур, підвищення якості адміністративних послуг та зменшення рівня корупції та тінізації економіки. Проте даний портал ще не виконує тієї прозорості адміністративних функцій та очікуваних результатів від концепції.

Питання унормування в Україні електронного документообігу набувають значної політичної та економічної ваги у зв'язку з розвитком інформаційно-комунікаційних технологій та створення на їх основі нових форм взаємодії, документування інформації та документального забезпечення будь-якої діяльності [1].

Першою проблемою для діловодства та документообігу державних органів влади є зростання кількості інформації та різка зміна ролі інформаційних технологій в суспільних відносинах, адже кількість інформації в світі зростає, а законодавча база не встигає змінюватись та оновлюватись.

Після проведеного аналізу нормативно-методичної бази діловодства та документообігу в Україні виявлено, що процес діловодства організовується за допомогою наступних нормативно-правових актів: ISO 15489:2001 «Інформація та документація. Управління документацією»; Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи»; проекту Закону України «Про діловодство»; ДСТУ 4163-2003 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів»; ДСТУ 2732-94 «Діловодство й архівна справа. Терміни і визначення»; ДСТУ 3843-99 «Державна уніфікована система документації. Основні положення»; ДСТУ 3844-99 «Державна уніфікована система документації. Формуляр-зразок. Вимоги до побудови»; Примірної інструкції з діловодства; Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг»; Закону України «Про електронний цифровий підпис».

Для реалізації ефективних механізмів взаємодії органів державної влади і суспільства необхідне впровадження систем електронного документообігу саме в даних органах, які забезпечать інформатизацію всіх щоденних процесів.

СЕД поєднують у собі функції автоматизації діловодства та управління електронними документами, забезпечують приймання, реєстрацію, обробку, передачу, засвідчення документа ЕЦП та зберігання електронних документів. Тобто СЕД охоплює всі діловодні процеси в державних органах та має власні засоби обліку і зберігання документів [1].

Система електронного документообігу в інформаційному забезпеченні системи управління виконує певні функції (рис. 2).

Сучасний ринок СЕД складає такі інформаційні продукти: «ІС:Документообіг»; «ДокПроф»; «InterDoc»; «eDocLib»; «ДЕЛЮ»; «Lan Docs»; «Атлас ДОК»; «ЄВФРАТ-Документооборот»; «Optima Work-flow»; «Megapolis.Документооборот»; «БОСС-Референт»; «Foss Doc»; «MasterDOC», «Летограф».

Системи електронного діловодства та документообігу можуть сприяти створенню нової організаційної культури в органах державної влади та місцевого самоврядування, зробивши роботу державних службовців більш легкою, цікавою і значущою [5].

Рисунок 2 – Функції СЕД [складено автором]

Інформаційні технології дозволять державним службовцям працювати не тільки над виконанням внутрішньовідомчих завдань, але і спільними зусиллями вирішувати широкий спектр державних проблем [5].

Отже, для підвищення ефективності роботи державних органів виконавчої влади на сучасному етапі необхідно:

- вдосконалити та закріпити чітку ієрархічну єдність нормативно-правових актів у сфері діловодства та документообігу;
- удосконалити веб-портал «електронного уряду» для більшої прозорості надання адміністративних послуг;
- встановити систему електронного документообігу, яка рекомендована державним установам, громадським організаціям.

Список використаних джерел

1. Радченко С. В. Особливості систем електронного документообігу у державних органах України [Електронний ресурс] / С. В. Радченко. – 2013. – Режим доступу: http://www.archives.gov.ua/Publicat/AU/AU_4_2013/02.pdf. – Назва з екрана. – Дата звернення: 21.03.16
2. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні [Електронний ресурс] : Розпорядження від 13.12.2010 № 2250-р / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-%D1%80>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 21.03.16

3. Електронний уряд [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%83%D1%80%D1%8F%D0%B4. – Дата звернення: 10.05.15
4. Єганов В. В. Проблеми та перспективи впровадження системи електронного урядування в Україні / В. В. Єганов // Державне будівництво. – 2012. – № 2. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2012_2_7. – Назва з екрана. – Дата звернення: 20.03.16
5. Писаренко В. П. Упровадження електронного документування в органах державної влади та місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / В. П. Писаренко // Публічне адміністрування : теорія та практика. – 2012. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Patp_2012_2_43.pdf. – Назва з екрана. – Дата звернення: 20.03.16.

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ ЗА УМОВ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

С. П. Кулицький, к. е. н., доцент
*Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського,
м. Київ, Україна*

«Глобалізація – це процес створення лібералізованого й інтегрованого світового ринку товарів і капіталу, а також формування нового міжнародного інституційного ладу, який слугує розвитку виробництва, торгівлі і фінансових потоків у світовому масштабі». В країнах Центральної та Східної Європи й на теренах колишнього СРСР процес глобалізації поєднується з процесами формування «постсоціалістичного капіталізму». [4, с. 16–30]. Процес глобалізації має дві сторони: об'єктивну, як природний процес розвитку людства, й суб'єктивну – її силовий аспект, що здійснюється в інтересах найпотужніших суб'єктів цього процесу [2, с. 12–19]. Тому ряд проявів глобалізації суперечить вимогам сталого розвитку національних економік.

Глобалізованій економіці притаманне формування доволі чисельних ситуацій невизначеності. Йдеться про поділ економічних ситуацій на ризиковані й невизначені. Різниця між ними полягає у тому, що ризик піддається обрахунку згідно з теорією